

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади)

Верховна Рада України постановляє:

I. Внести до Конституції України (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., № 30, ст. 141) такі зміни:

1) статті 118, 119, 132, 133, 140 – 144 викласти в такій редакції:

«**Стаття 118.** Виконавчу владу в районах і областях, у Києві та Севастополі здійснюють префекти.

Префекта призначає на посаду та звільняє з посади Кабінет Міністрів України у порядку, визначеному законом.

Строк перебування префекта на посаді в одній адміністративно-територіальній одиниці не може перевищувати трьох років.

Префект під час здійснення своїх повноважень відповідальний, підзвітний та підконтрольний Кабінетові Міністрів України.

Стаття 119. Префект на відповідній території:

1) здійснює нагляд за додержанням Конституції і законів України органами місцевого самоврядування в порядку, установленому законом;

2) координує та спрямовує діяльність територіальних органів центральних органів виконавчої влади та здійснює нагляд за додержанням ними Конституції і законів України;

3) забезпечує виконання державних програм;

4) здійснює інші повноваження, визначені Конституцією та законами України.

Префект на підставі і в порядку, що визначені законом, видає акти, які є обов'язковими на відповідній території.

Стаття 132. Адміністративно-територіальний устрій України ґрунтується на принципах єдності та цілісності державної території, поєднання централізації і децентралізації влади, повсюдності місцевого самоврядування, збалансованості розвитку адміністративно-територіальних одиниць з урахуванням історичних, економічних, екологічних, географічних і демографічних особливостей, етнічних і культурних традицій.

Стаття 133. Систему адміністративно-територіального устрою України складають адміністративно-територіальні одиниці: громади, райони, регіони.

Територія України поділена на громади. Громада є первинною одиницею у системі адміністративно-територіального устрою України.

Сукупність громад на відповідній території складає район.

Сукупність районів на відповідній території складає регіон.

Області, Автономна Республіка Крим є регіонами України.

Особливий статус міст Києва та Севастополя визначаються окремими законами.

Зміна меж, найменування і перейменування громад та поселень здійснюється з урахуванням думки їх жителів у порядку, визначеному законом.

Стаття 140. Територіальна громада здійснює місцеве самоврядування як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування шляхом самостійного регулювання суспільних справ місцевого значення та управління ними в межах Конституції і законів України.

Територіальну громаду становлять мешканці поселення чи поселень відповідної громади.

Міське самоврядування здійснюється територіальною громадою в порядку, встановленому законом, як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування громади.

Органами місцевого самоврядування громади є рада громади та її виконавчі органи, які є підконтрольними і підзвітними раді, що їх утворила.

Районна, обласна рада є органами місцевого самоврядування, що відповідно представляють і реалізують спільні інтереси територіальних громад району, області.

Районна, обласна рада утворює виконавчі органи, які є підконтрольними і підзвітними раді, що їх утворила.

Порядок утворення виконавчих органів місцевого самоврядування громади, району, області визначається законом.

Рада громади сприяє діяльності створених відповідно до закону та статуту громади органів самоорганізації населення і з цією метою може наділяти їх фінансами та майном.

Стаття 141. До складу ради громади, районної, обласної ради входять депутати, які обираються жителями відповідної громади (громад).

Порядок обрання депутатів районних і обласних рад забезпечує представництво територіальних громад у межах відповідного району, області і визначається законом.

Строк повноважень голови громади, депутатів ради громади, районної, обласної ради, обраних на чергових виборах, становить чотири роки.

Підстави і порядок дострокового припинення повноважень голови громади, депутата чи складу ради громади, районної, обласної ради визначаються Конституцією і законом.

Чергові вибори депутатів усіх рад громад, районних, обласних рад, голів громад призначаються Центральною виборчою комісією та відбуваються останню неділю жовтня четвертого року повноважень органів місцевого самоврядування, обраних на попередніх чергових місцевих виборах.

Позачергові вибори голови громади, депутатів ради громади, депутатів районної, обласної ради призначаються Центральною виборчою комісією та проводяться не пізніше 120 днів з дня дострокового припинення повноважень голови громади, складу ради громади, районної, обласної ради.

Позачергові вибори голови громади, депутатів ради громади, депутатів районної, обласної ради не призначаються, якщо з дня дострокового припинення повноважень голови громади, ради громади, районної, обласної ради до відповідних чергових виборів залишається менше 180 днів.

Районна рада, обласна рада обирає зі свого складу відповідно голову районної ради, голову обласної ради.

Голова громади, депутати ради громади, районної, обласної ради не можуть мати іншого представницького мандата. Інші вимоги щодо несумісності мандата голови громади, депутата ради громади, районної, обласної ради визначаються законом.

Стаття 142. Матеріальною і фінансовою основою місцевого самоврядування є:

1) земля, рухоме і нерухоме майно, природні ресурси, інші об'єкти, що є у комунальній власності територіальної громади;

2) місцеві податки і збори, частина загальнодержавних податків та інші доходи місцевих бюджетів.

Об'єкти спільної власності територіальних громад перебувають в управлінні районної чи обласної ради та утримуються за рахунок коштів відповідно районного чи обласного бюджету.

Держава забезпечує сумірність фінансових ресурсів та обсягу повноважень органів місцевого самоврядування, визначених Конституцією та законами України.

Зміна компетенції органу місцевого самоврядування здійснюється з одночасними відповідними змінами у розподілі фінансових ресурсів.

Держава компенсує витрати органів місцевого самоврядування, спричинені рішеннями органів державної влади.

Територіальні громади можуть об'єднувати на договірних засадах об'єкти комунальної власності, а також кошти бюджетів для виконання спільних проектів або для спільного фінансування (утримання) комунальних підприємств, організацій і установ, створювати для цього відповідні органи і служби.

Стаття 143. Територіальна громада безпосередньо або через органи місцевого самоврядування громади відповідно до закону:

- 1) управляє майном, що є в її комунальній власності;
- 2) затверджує бюджет відповідної громади і контролює його виконання;
- 3) затверджує програми соціально-економічного та культурного розвитку і контролює їх виконання;
- 4) приймає рішення щодо місцевих податків і зборів;
- 5) забезпечує реалізацію результатів місцевих референдумів;
- 6) утворює, реорганізовує та ліквідує комунальні підприємства, організації і установи, а також здійснює контроль за їх діяльністю;
- 7) вирішує інші питання місцевого значення, віднесені законом до її компетенції.

Обласна, районна рада:

- 1) затверджує обласний, районний бюджет для виконання спільних проектів, у тому числі за рахунок коштів, залучених на договірних засадах з місцевих бюджетів, та контролює його виконання;
- 2) затверджує регіональну програму соціально-економічного та культурного розвитку області і контролює її виконання;
- 3) вирішує інші питання, віднесені законом до її компетенції.

Розмежування повноважень між органами місцевого самоврядування громад, районів, областей визначається законом на основі принципу субсидіарності.

Виконавчим органам місцевого самоврядування громади, виконавчим комітетам районної, обласної ради відповідно до закону можуть бути делеговані окремі повноваження органів виконавчої влади. Держава фінансує здійснення цих повноважень у повному обсязі за рахунок коштів Державного бюджету України, передає органам місцевого самоврядування відповідні

об'єкти державної власності. Такі повноваження можуть бути відкликані з підстав і в порядку, що визначені законом.

Органи місцевого самоврядування громади, районної, обласної ради з питань здійснення ними делегованих повноважень органів виконавчої влади є підконтрольними органам виконавчої влади, що делегували такі повноваження.

Стаття 144. Територіальні громади, органи місцевого самоврядування відповідно до закону ухвалюють акти місцевого самоврядування, які є обов'язковими до виконання на відповідній території.

Акти місцевого самоврядування можуть бути скасовані в судовому порядку за поданням префекта з мотивів їх невідповідності Конституції чи законам України.»;

2) пункти 29 частини першої статті 85 викласти в такій редакції:

«29) утворення і ліквідація, встановлення і зміна меж районів і областей; найменування і перейменування поселень, районів, областей;»

3) пункти 30 частини першої статті 85 виключити;

4) пункт 13 частини першої статті 92 викласти в такій редакції:

«13) засади адміністративно-територіального устрою України;»;

5) в пункті 9 частини першої статті 116 після слова «інших» доповнити словом «центральных»;

6) в статті 120 після слова «центральных» в усіх випадках виключити слова «та місцевих»;

7) назву розділу IX викласти в такій редакції:

«Розділ IX. Адміністративно-територіальний устрій України»;

8) розділ XV «Перехідні положення» доповнити пунктами 17 і 18 такого змісту:

«17. Після набрання чинності Законом України «Про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади)»:

1) наступні чергові місцеві вибори проводяться в останню неділю жовтня 2020 року;

Повноваження сільських, селищних, міських голів та депутатів місцевих рад, обраних на чергових виборах у жовтні 2015 року та місцевих виборах у період з жовтня 2015 року до жовтня 2020 року, припиняються з дня набуття повноважень відповідно головами громад, радами громад, районними та обласними радами, обраними на наступних чергових місцевих виборах у жовтні 2020 року;

2) Президент України за поданням Кабінету Міністрів України призначає на посади та звільняє з посад голів місцевих державних

адміністрацій до призначення Кабінетом Міністрів України відповідних префектів, але не пізніше 26 жовтня 2021 року;

3) до призначення префекта його повноваження здійснює голова відповідної місцевої державної адміністрації;

4) обласні ради можуть створювати виконавчі органи з 1 січня 2026 року.»

II. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності через три місяці з дня його опублікування.

2. З набранням чинності цим Законом одне або декілька поселень (сіл, селищ, міст) з прилеглими територіями набувають статусу громади на підставі і в порядку, визначених законом.

Голова
Верховної Ради України